

01 ינואר 2024, כ' טבת תשפ"ד

לכבוד

עו"ד שגית אפיק
היועצת המשפטית לכנסת
משכן הכנסת
ירושלים

חברי ועדת האתיקה של הכנסת
ועדת האתיקה
משכן הכנסת
ירושלים

שלום רב,

הנדון: בקשה לקבוע הנחיות ביחס לחסימת אזרחים מחשבונות חברי

הכנסת ברשתות חברתיות

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדים לפנות אליכם בבקשה לפרסם הנחיות ביחס לחסימת אזרחים מחשבונות חברי הכנסת ברשתות החברתיות, והכל כלהלן:

1. כידוע, ביום 21.12.2023 פורסם פסק דינו של ביהמ"ש העליון בעניין ערעורו של אלמוג רובינשטיין על החלטת ביהמ"ש לעניינים מנהליים בתביעתו נגד רן קוניק, ראש עיריית גבעתיים, על החלטתו של האחרון לחסום את מר רובינשטיין מחשבונו האישי ברשת החברתית טוויטר (ראו: עע"מ 7659/22 אלמוג רובינשטיין נ' רן קוניק, ראש עיריית גבעתיים (נבו 21.12.2023) (להלן: עניין קוניק)).

2. ערעורו של מר רובינשטיין התקבל, כאמור, ומר קוניק נתבקש להסיר את חסימתו של מר רובינשטיין מחשבונו ברשת טוויטר. כחלק מנימוקיהן של כבוד השופטות ברון, כנפי-שטייניץ ורון, עלתה הטענה כי אמנם חשבונו של מר קוניק פרטי, אך הוא בעל מאפיינים ציבוריים מובהקים, וככזה יש להשאירו נגיש ופתוח בפני הקהל הרחב.

3. כמו כן, בפסק הדין עולה קריאתו של בית המשפט העליון לגורמים המאסדרים לפעול בהקדם למען כינון הסדר כולל בדבר הנחיות הנוגעות לחשבונות נבחרי הציבור ברשתות חברתיות שונות ("ומוטב מוקדם ממאוחר", ראו פסקה 24 לפסק דינה של כבוד השופטת (בדימי) ברון בעניין קוניק).

4. פסק הדין בעניין קוניק היטה את הכף לשמירה על חופש הביטוי של אזרחי המדינה, והאפשרות לקיים ביקורת עניינית על נבחרי ציבור, ובהתאם גם לטובת זכות הציבור לדעת.

5. מתוך הנאמר לעיל, התנועה מבקשת להצטרף לקריאתה של כבוד השופטת (בדימי) ברון בבקשה לכונן הסדר והנחיות הנוגעות לחשבונות נבחרי ציבור ברשתות חברתיות, **בדגש על חשבונותיהם של חברי הכנסת, אשר בעלי מאפיינים ציבוריים מובהקים.**

6. יצוין, כי בעוד חשבונו של מר קוניק מופעל, לטענתו, על ידו באופן אישי ואינו ממומן, אין הדבר נכון לגבי חברי הכנסת אשר להם דוברים ועובדי לשכה אשר ממומנים מכספי ציבור, וכן בנוסף חברי כנסת רבים משקיעים עשרות אלפי ש"ח מתקציב 'הקשר עם הבוחר' לצורך קידום ותפעול הדפים ברשתות החברתיות¹ – מימונים ציבוריים אלה מהווים חיזוק משמעותי לאופיים הציבורי של החשבונות.

¹ ראו פירוט על השימוש הנרחב שעושים חברי הכנסת בקידום החשבונות ברשתות החברתיות מיתקציב הקשר עם הבוחר באתר האינטרנט של הכנסת - <https://main.knesset.gov.il/mk/pages/current.aspx?pg=mkexpences> רח'י יפו 208, ירושלים 9438303 * מען למכתבים: ת.ד. 36504 ירושלים 9136001 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076 شارع يافا 208، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص.ب. 36504، القدس 9136001 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076 208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076 E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

7. זה המקום להזכיר, כי חופש הביטוי הוא חלק מאבני היסוד של מדינה דמוקרטית.² כחלק מחופש זה, קיימת לאזרחים הזכות הבסיסית להביע ביקורת עניינית ולגיטימית על נבחרי ציבור – על תפקודם, החלטותיהם, כשליהם ואמירותיהם – אף באופן פומבי ולעניי כל.
8. נכון להיום, אין בנמצא נהלים והנחיות עבור חברי הכנסת כיצד לנהוג בעניין חסימות משתמשים ברשתות החברתיות, דבר אשר מאפשר לכל חבר כנסת לפעול לפי ראות עיניו, אף שמדובר בנבחר ציבור ובחשבון בעל אופי ציבורי מובהק.
9. מתוך מצב עניינים זה, חברי הכנסת חוסמים כיום בחשבונותיהם ברשתות החברתיות אזרחים אשר מביעים כל ביקורת לגיטימית שהיא, אף אם אינה אלימה, או מסיתה לאלימות. מעבר לכך, אותם אזרחים נותרים חסרי אונים לאחר שנחסמו, ללא כל יכולת לשנות את המצב, כיוון שאין גוף רשמי לפנות אליו ואין הנחיות עליהן ניתן להתבסס בערעור על ההחלטה לחסום. וכן, ללא שום יכולת להתעדכן במעשיו הציבוריים של נבחר הציבור ובעמדותיו בענייני דיומא.
10. הנה כי כן, פסק דינו של ביהמ"ש העליון בעניין קוניק, קורא לגורמים המאסדרים להסדיר את כלל נושא חסימת האזרחים בחשבונות נבחרי הציבור ברשתות חברתיות, ובפרט גם של חברי הכנסת. ולעניין זה יפים גם דבריה של כב' השופטת כנפי-שטייניץ בעניין קוניק:
- "מהם גבולות חופש הביטוי במרחב הדיגיטלי ועל מי מוטלת האחריות להגדרתם ולאכיפתם. אף שלרוב נסוב השיח המשפטי בהקשר זה על היחסים שבין בעל הפלטפורמה לבין המשתמש, שאלה זו עולה לא פעם גם ביחסים שבין בעלי חשבונות העשויים להיחשב "ציבוריים" לבין מגיב או נחסם. בהקשר זה עולה הטענה כי הותרת שיקול דעת מוחלט בידי בעל החשבון לחסום משתמשים, ובכך לקבוע אלו דעות יישמעו ואלו דעות ייחסמו, ללא מנגנוני ביקורת ואיזון, עשויה לפגוע במרחב הביטוי הפוליטי של המשתמשים, ולהגביל את השיח הביקורתי על פועלו של איש הציבור, גם אם מדובר בשיח לגיטימי ומבוסס".
11. אם כן, גם בחשבונות חברי הכנסת ברשתות החברתיות נדרשת הנחיה מסודרת כדי לאפשר שיח ביקורתי על פועלו של חבר הכנסת – בוודאי כאשר מדובר בשיח לגיטימי ומבוסס.
12. אשר על כן, אנו פונים אליכם בבקשה לפרסם בהקדם הנחיות בדבר חסימת אזרחים מחשבונותיהם של חברי הכנסת ברשתות החברתיות.
13. כל עת שאין הנחיות רשמיות בנושא לחברי הכנסת, חופש הביטוי של האזרחים ברשתות החברתיות וכן זכותם לדעת נפגעים ואינם נמצאים תחת פיקוח.
14. לתגובתכם המהירה, נודה.

בכבוד רב,

אמיר סביר
רכז מחלקת מדיניות וחקיקה

יחידי נגב, עו"ד
מנהל מחלקת מדיניות וחקיקה

² זה מכבר נקבע כי "העקרון של חופש הביטוי הוא עקרון הקשור קשר אמיץ עם התהליך הדמוקרטי", פסקה א' לפסק דינו של השופט אגרנט בבג"ץ 73/53 חברת "קול העם" בע"מ נ' שר הפנים ז' 871 (1953).